

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 460/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Katarínou Liptákovou, advokátkou, Floriánska 16, Košice, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odboru kriminálnej polície (predtým Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach, Úrad justičnej a kriminálnej polície, odbor justičnej polície) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-448/3-OJP-KE-2008, postupu Okresnej prokuratúry Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 12/19/8803 (predtým vedenom pod sp. zn. 2 Pv 525/08/8803 a sp. zn. 2 Pv 587/14/8803) a postupu Mestského súdu Košice (predtým Okresný súd Košice II) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-6T/76/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronickou formou 3. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného riaditeľstva, odboru kriminálnej polície (predtým okresné riaditeľstvo) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-448/3-OJP-KE-2008, postupu okresnej prokuratúry ([];s okresným riaditeľstvom (ďalej spolu aj „orgány činné v trestnom konaní“)] v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 587/14/8803, pod sp. zn. 2 Pv 525/08 (podľa vlastných zistení ústavného súdu správne zjavne sp. zn. 2 Pv 525/08/8803, bližšie bod 6 tohto uznesenia, pozn.) a postupu mestského súdu (predtým okresného súdu označeného v záhlaví tohto uznesenia) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-6T/76/2017 (predtým vedenom pod sp. zn. 6T/76/2017), pričom pasívne legitimovaný subjekt označil samotný sťažovateľ s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd zakázal mestskému súdu pokračovať v porušovaní jeho namietaných práv, priznal

mu od jednotlivých orgánov verejnej moci ako porušovateľov jeho práv primerané finančné zadostučinenie v celkovej sume 30 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo uznesením okresného riaditeľstva ČVS: ORP-448/3-OJP-KE-2008 z 12. mája 2008 vznesené obvinenie pre zločin kupliarstva podľa § 367 ods. 1 a 3 Trestného zákona a okresnou prokuratúrou za stíhaný skutok (kvalifikovaný podľa § 367 ods. 1, 2 a 3 Trestného zákona, pozn.) bola 2. októbra 2017 podaná obžaloba z 26. septembra 2017. Mestský súd na hlavnom pojednávaní 19. marca 2024 vyhlásil rozsudok, ktorým sťažovateľa, ako aj ďalších obžalovaných spod obžaloby oslobodil proti oslobodzujúcemu rozhodnutiu podal prokurátor odvolanie, avšak rozsudok mestského súdu ani predmetné odvolanie neboli sťažovateľovi ku dňu podania ústavnej sťažnosti doručené. Sťažovateľ preto akcentuje, že v jeho trestnej veci nie je stále právoplatne rozhodnuté a domáha sa preskúmania trestného konania ako celku.

3. Pokiaľ ide o postup orgánov činných v trestnom konaní, sťažovateľ rozporuje opakované dopĺňovanie vyšetrovania, keď vyšetrovací spis s pokynom na vykonanie úkonov prokurátor okresnej prokuratúry 27. júna 2008 vrátil okresnému riaditeľstvu, ktoré okresnej prokuratúre 17. septembra 2008 doručilo návrh na podanie obžaloby, avšak prokurátor okresnej prokuratúry listom č. k. 2 Pv 525/08-14 z 29. septembra 2008 vrátil spis vyšetrovateľovi s pokynmi na doplnenie vyšetrovania. Prípravné konanie bolo niekoľkokrát prerušené, keďže pre neprítomnosť svedka nebolo možné trestnú vec náležite objasniť, a to uznesením okresného riaditeľstva z 8. apríla 2009, v trestnom konaní sa pokračovalo na základe uznesenia okresného riaditeľstva z 11. januára 2010, následne bolo znovu prerušené uznesením okresného riaditeľstva zo 7. júna 2011 (bez spresnenia pokračovania v trestnom konaní, pozn.) a opätovne prerušené uznesením okresného riaditeľstva z 3. apríla 2013 do 3. júna 2014, keď sa v trestnom stíhaní obvinených pokračovalo. Vyšetrovateľom okresného riaditeľstva bol 2. júla 2010 spracovaný návrh na zastavenie trestného stíhania, avšak okresná prokuratúra dala pokyn na odstránenie procesných pochybení a preverenie obrany obvinených, listom sp. zn. 2 Pv 525/08-38 z 28. marca 2013 návrh vyšetrovateľa o žiadosť o právnu pomoc neakceptovala, v poradí druhú žiadosť z 9. júna 2014 ako predčasnú zamietla a o poskytnutie právnej pomoci požiadala až 3. decembra 2015. Súčasne namieta aj postup okresného súdu, keďže predbežné prejednanie obžaloby vykonal na verejnom zasadnutí až 27. septembra 2018, t. j. takmer rok od jej podania, ako aj viaceré odročenia súdnych pojednávaní z dôvodu nedostavenia sa svedkov, obžalovaných a ich obhajcov (7. február 2019, 12. marec 2019, 10. september 2019, 19. marec 2020, 16. november 2021, 1. august 2023, pozn.) či z dôvodu neprítomnosti členky senátu a sudcu prísediaceho (5. október 2023 a 16. január 2024, pozn.). Na podklade uvedeného odôvodnil zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom

súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov (napr. II. ÚS 55/98, IV. ÚS 105/07, I. ÚS 280/08, II. ÚS 186/2010), a preto aj vzhľadom na fakt, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno namietané porušenie označených práv sťažovateľa posudzovať v rámci predbežného prerokovania sťažnosti spoločne.

II.1. K namietanému porušeniu práv postupom orgánov činných v trestnom konaní:

6. Pred samotným ústavnoprávnym prieskumom sa ústavný súd musel vysporiadať s dvomi spisovými značkami konaní vedených okresnou prokuratúrou, uvádzaných sťažovateľom v petite ústavnej sťažnosti (bod 1 tohto uznesenia, pozn.). Na základe žiadosti o poskytnutie súčinnosti (§ 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde) okresná prokuratúra ústavný súd informovala, že proti sťažovateľovi boli vedené viaceré trestné konania, ústavnou sťažnosťou rozporovaný postup okresnej prokuratúry sa však týka rovnakej trestnej veci, ktorá bola pôvodne vedená pod sp. zn. 2 Pv 525/08/8803, následne pod sp. zn. 2 Pv 587/14/8803 a toho času pod sp. zn. 2 Pv 12/19/8803, pričom jednotlivé zmeny spisových značiek sa realizovali v dôsledku internej úpravy rezortu prokuratúry. V tejto nadväznosti ústavný súd konštatuje, že označené konania okresnej prokuratúry tvoria jeden celok (napr. III. ÚS 78/2021, III. ÚS 440/2020), a preto ich možno posudzovať spoločne a aktualizovanú spisovú značku uviedol aj v záhlaví tohto uznesenia.

7. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor sa odvodzuje z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 287/2021, II. ÚS 291/2020, I. ÚS 172/2022).

8. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď porušenie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade orgánmi činnými v trestnom konaní, pozn.) trvalo alebo ešte pretrváva (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Prednesené právne názory ústavného súdu sú akceptované aj judikatúrou ESLP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok ESLP z 20. 6. 2006, sťažnosť č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok ESLP z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

9. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť vtedy, ak v čase, keď bola ústavná sťažnosť podaná ústavnému súdu, už zo strany

orgánu verejnej moci nedochádzalo k namietanému porušovaniu práva, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018, IV. ÚS 159/2021, II. ÚS 302/2021, I. ÚS 405/2022).

10. Zo samotného odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, že obžaloba smerujúca proti sťažovateľovi bola okresnému súdu doručená 2. októbra 2017, čím sa v tejto veci skončilo prípravné konanie a začala sa súdna časť trestného konania. V čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (3. júna 2024, pozn.) sa teda trestná vec sťažovateľa už niekoľko rokov nachádzala v štádiu po podaní obžaloby, v ktorom rozhoduje o ďalšom postupe vo veci samej príslušný súd. Podaním obžaloby stratili orgány činné v trestnom konaní právomoc rozhodovať v tejto trestnej veci (už nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania), a tým aj ukončili stav právnej neistoty sťažovateľa ako osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie.

11. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa o prietáhoch v prípravnom konaní z dôvodu nedodržania lehoty vyšetrovania podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku, ústavný súd poznamenáva, že aj keď doba prípravného konania sa v sťažovateľovej veci nejaví byť v súlade so zásadou rýchlosti trestného konania (§ 2 ods. 7 Trestného poriadku), už v náleze sp. zn. IV. ÚS 41/2021 zo 16. novembra 2021 (bod 65) konštatoval, že ide o lehotu poriadkovú. Navyše, z celkovej doby trvania prípravného konania je potrebné odpočítať obdobie jeho opakovaného prerušenia, pretože kým trvajú účinky právoplatného prerušenia konania, nemôže pojmovo dochádzať k zbytočným prietáhom. Uznaním výkladu, ktorým by prerušenie konania zakladalo nečinnosť orgánu verejnej moci, a tým aj porušenie základných práv a slobôd osôb, ktorých sa prerušenie týka, by inštitút prerušenia prestal byť aplikovateľný, pretože jeho aplikácia *lege artis* by vždy znamenala prezumpciu porušovania základných práv a slobôd orgánom verejnej moci, čo nie je v žiadnom smere prípustné (m. m. I. ÚS 418/2020, I. ÚS 153/2021, I. ÚS 124/2024, II. ÚS 184/2024).

12. Vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k okresnému riaditeľstvu a okresnej prokuratúre odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08, III. ÚS 114/2016, III. ÚS 101/2017, II. ÚS 287/2021, I. ÚS 405/2022).

13. Ako *obiter dictum* ústavný súd pripomína, že právna neistota sa v tzv. predsúdnom trestnom konaní týka toho, či orgán verejnej moci činný v prípravnom konaní (spravidla policajt) navrhne podanie obžaloby alebo navrhne v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (I. ÚS 316/2014). Vo vzťahu k prokuratúre sa potom právna neistota týka toho, ako prokurátor s takým podnetom naloží svojím (pre prípravné konanie meritórnym) rozhodnutím (II. ÚS 426/2020). V korelácii prezentovanej časovej postupnosti udalostí sa dostatočne odôvodňuje záver, že v čase podania ústavnej sťažnosti orgány činné v trestnom konaní už neboli oprávnené v predmetnej trestnej veci sťažovateľa konať, pretože spis sa nachádzal na mestskom súde, a teda už nemohli ovplyvniť priebeh konania a ani porušovať namietané práva sťažovateľa. Ukončením vyšetrovania a podaním obžaloby orgány činné v trestnom konaní vykonali všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vec

posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha týchto orgánov verejnej moci pri odstraňovaní právnej neistoty skončila v prípade vyšetrovateľa skončením vyšetrovania, predložením spisového materiálu prokuratúre a zo strany okresnej prokuratúry podaním obžaloby okresnému súdu (m. m. IV. ÚS 348/2020, I. ÚS 172/2022, I. ÚS 558/2023).

II.2. K namietanému porušeniu práv postupom mestského súdu:

14. V zmysle čl. 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

15. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priesťahom v príprave pojednania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priesťahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákolvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu. Ďalší postup podľa odsekov 4 a 5 tohto ustanovenia predpokladá zjednanie nápravy, teda odstránenie stavu právnej neistoty strany buď aktuálne konajúcim súdom, alebo nadriadeným súdom, ktorý ak zistí priesťahy, určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu.

16. Ústavný súd už opakovane judikoval, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, III. ÚS 148/2024). Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákon o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri rozsudok vo veci Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.). Zároveň platí, že je reáliou dotknutého konania, aby bol sťažovateľom využitý účinný prostriedok nápravy, pretože sa tým pre ústavný súd napĺňa aj zásada subsidiarity jeho právomoci. Primárnym účelom prostriedku nápravy totiž je odstránenie stavu právnej neistoty dotknutej osoby, rovnako ako pri ústavnej sťažnosti (eliminácia trvajúceho zásahu do práv sťažovateľa podľa ním označených referenčných noriem), a nie získanie majetkovej satisfakcie v podobe primeraného finančného zadosťučinenia priznávaného ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy.

17. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ v rámci nej netvrdil, o to menej preukázal vyčerpanie tohto právneho prostriedku na ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nevyužil právny prostriedok ochrany svojich práv, ktorý mu osobitný predpis (Trestný poriadok) účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený, bolo potrebné jeho ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní v časti namietaného postupu mestského súdu odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Reflektujúc argumentáciu sťažovateľa o posúdení trestného konania ako celku, ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. IV. Ú 517/2021, I. ÚS 208/2023, I. ÚS 234/2023) považuje

za potrebné dodať, že pri hodnotení toho, či v konaní orgánu verejnej moci došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ESLP posudzuje dĺžku konania ako celok bez ohľadu na jednotlivé fázy konania (pozri napr. o. i. rozsudky ESLP vo veciach *Bubláková v. Slovensko* z 15. 2. 2011, sťažnosť č. 17763/07, *Čičmanec v. Slovensko* z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11). Treba však podotknúť, že ESLP vo svojom rozhodovaní koná proti Slovenskej republike ako porušovateľovi práv a z toho dôvodu posudzovaná dĺžka konania ako celok je relevantná. Pri posudzovaní veci ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy ústavný súd koná proti konkrétnemu porušovateľovi práv sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti. Ak sťažovateľom označený porušovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti vo veci sťažovateľa už rozhodol, nemohol byť v čase podania sťažnosti porušovateľom práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov za predpokladu, že sa mu vec orgánom verejnej moci vyššej inštancie nevrátila na ďalšie konanie. Ústavný súd rešpektuje judikatúru ESLP, musí však poznamenať, že v uvedenom náhľade na subjekt porušovateľa práv sťažovateľa je medzi subjektom, ktorý je porušovateľom v konaní pred ESLP, a porušovateľom v konaní pred ústavným súdom zásadný rozdiel. Ústavný súd totiž v tomto type konania nekoná proti Slovenskej republike, ale proti konkrétnemu porušovateľovi práv. Ak účelom ústavnej sťažnosti je zjednanie nápravy smerujúcej k ukončeniu (prietahovej) veci v primeranej lehote, a tým k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, nemožno na výsledok nahliadať len cez prizmu primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré by nemalo byť ponímané ako výsledok a cieľ tohto konania, ale ako dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 115/2024).

19. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

20. V závere ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá vo vzťahu k postupu mestského súdu prekážku veci rozhodnutej [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde], a preto nie je vylúčené, aby sťažovateľ podal svoju ústavnú sťažnosť opakovane. To neplatí v prípade orgánov činných v trestnom konaní, pretože o absencii prekážky *res iudicata* by bolo možné uvažovať len v prípade eventuálnej zmeny procesného stavu, napr. uplatnením § 279 Trestného poriadku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu